

OD TANNENBERGU DO KOMAROWA

FROM TANNENBERG TO KOMAROW

JAKUB WRÓBEL

OD WYBUCHU I WOJNY ŚWIATOWEJ
DO WOJNY POLSKO-BOLSZEWICKIEJ

FROM THE OUTBREAK OF WORLD WAR I
TO THE POLISH-SOVIET WAR

OD TANNENBERGU DO KOMAROWA

FROM TANNENBERG TO KOMAROW

JAKUB WRÓBEL

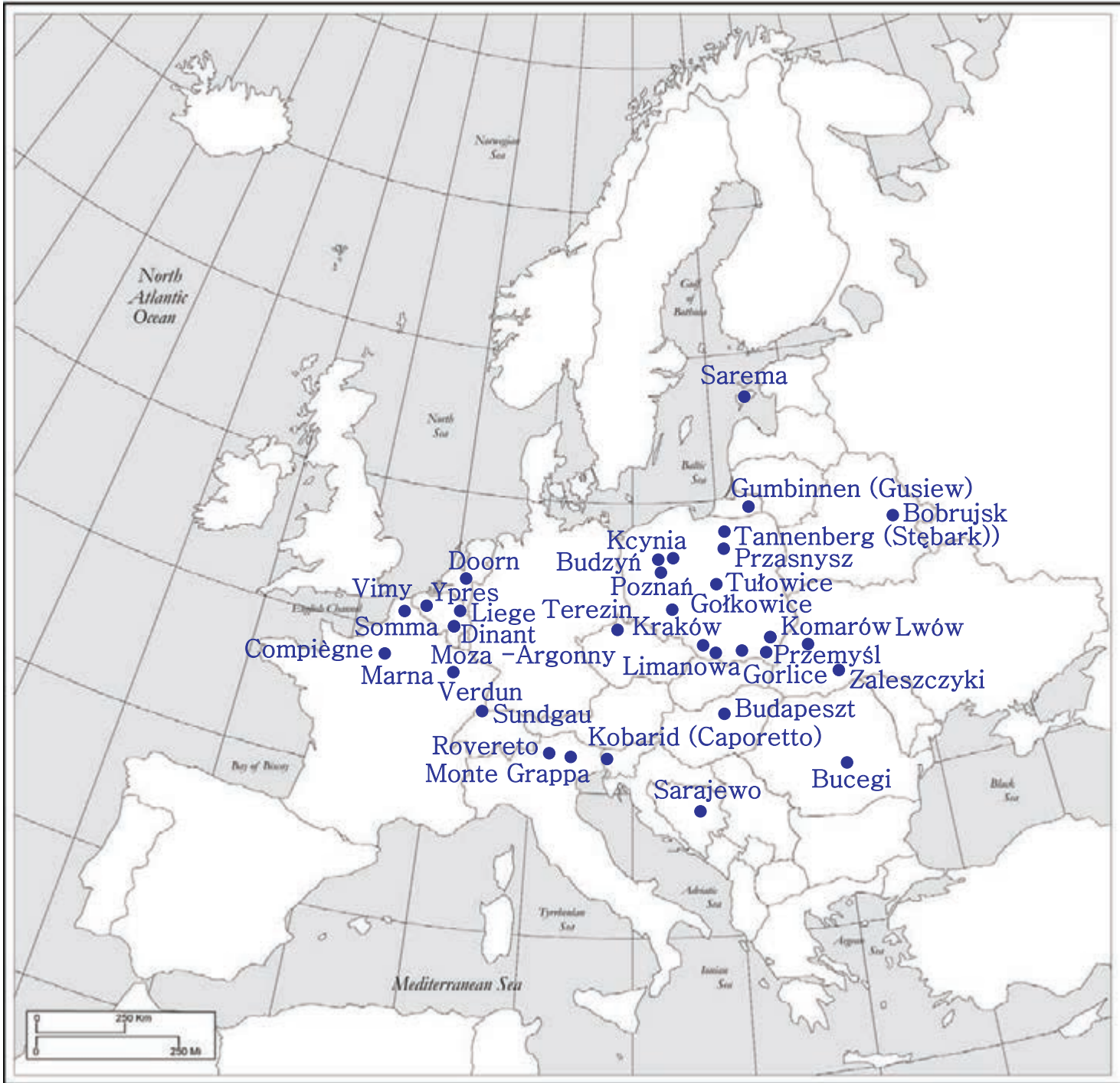

OD TANNENBERGU DO KOMAROWA

FROM TANNENBERG TO KOMAROW

1. WSTĘP.....	5
2. I WOJNA ŚWIATOWA i DROGA DO NIEPODLEGŁOŚCI.....	6
3. TANNENBERG 1914 – BITWA O PRUSY WSCHODNIE.....	15
4. GUMBINNEN 1914 – ZEMSTA RENNENKAMPFA.....	23
5. LIEGE, DINANT i MARNA 1914 – BELGIA I FRANCJA W POTRZASKU... ..	29
6. KRAKÓW i LIMANOWA 1914 – ZIMOWY FRONT.....	37
7. GORLICE 1915 – PRZEŁAMANIE FRONTU WSCHODNIEGO.....	43
8. TU ŁOWICE 1915 – OKNO NA WARSZAWĘ.....	51
9. VERDUN 1916 – “NIE PRZEJDA”.....	57
10. SOMMA 1916 – RZEŻ BRYTYJSKIEJ MŁODZIEŻY.....	69
11. YPRES-PASSCHENDAELE 1917 – NA ZACHODZIE BEZ ZMIAN.....	75
12. CAPORETTO 1917 – PRZEŁAMANIE FRONTU POŁUDNIOWEGO.....	81
13. MONTE GRAPPA 1917 – GÓRSKIE ZMAGANIA.....	89
14. MOZA-ARGONNY 1918 – WKROCZENIE AMERYKANÓW.....	95
15. COMPIÈGNE 1918 – ROZEJM.....	103
16. LWÓW 1918 – OBRONA MIASTA.....	105
17. POZNAŃ 1918 – WYBUCH POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO.....	111
18. KCYNIA 1918/1919 – POWSTAŃCZA NOC SYLWESTROWA.....	117
19. BUDZYŃ 1919 – ZDOBYCIE PANCERNIKA.....	123
20. BOBRUJSK 1919 – WALKI NA WSCHODZIE.....	127
21. KOMARÓW 1920 – OSTATNIA NAJWIĘKSZA BITWA KAWALERII.....	133
22. INNE MIEJSCA.....	143

1. INTRODUCTION.....	5
2. WORLD WAR I AND WAY TO INDEPENDENCE.....	6
3. TANNENBERG 1914 – BATTLE OF EAST PRUSSIA.....	15
4. GUMBINNEN 1914 – RENNENKAMPF'S REVENGE.....	23
5. LIEGE, DINANT and MARNE 1914 – BELGIUM AND FRANCE IN TURMOIL.....	29
6. CRACOW and LIMANOWA 1914 – WINTER FRONT.....	37
7. GORLICE 1915 – BREAKING OF THE EASTERN FRONT.....	43
8. TULOWICE 1915 – WINDOW TO WARSAW.....	51
9. VERDUN 1916 – “THEY WILL NOT PASS”.....	57
10. SOMME 1916 – SLAUGHTER OF BRITISH YOUTH.....	69
11. YPRES-PASSCHENDAELE 1917 – ON THE WEST NO CHANGE.....	75
12. CAPORETTO 1917 – BREAKING OF THE SOUTHERN FRONT.....	81
13. MONTE GRAPPA 1917 – MOUNTAIN STRUGGLE.....	89
14. MEUSE-ARGONNE 1918 – THE ENTRY OF THE AMERICANS.....	95
15. COMPIÈGNE 1918 – THE TRUCE.....	103
16. LVIV 1918 – DEFENSE OF THE CITY.....	105
17. POZNAŃ 1918 – THE OUTBREAK OF THE WIELKOPOLSKA.....	111
18. KCYNIA 1918/1919 – INSURGENT NEW YEAR'S EVE.....	117
19. BUDZYN 1919 – THE DISPOSAL OF ARMoured CAR.....	123
20. BOBRUJSK 1919 – FIGHTS ON THE EAST.....	127
21. KOMAROW 1920 – THE LAST LARGEST BATTLE OF CAVALRY.....	133
22. OTHER PLACES.....	143

Miejsca w Europie opisywane w albumie
Places in Europe described in the album

Autorzy zdjęć / The authors of the photos

Sławomir Wójcik
ur. 06.08.1956
w Solcu Kujawskim.
Inżynier Automatyk
Hobby: Fotografia.
Interesuje się
niemieckimi
pozostałościami po
II wojnie światowej,
zwłaszcza w Górach
Sowich

Jakub Wróbel
ur. 02.09.1979
w Warszawie.
Grafik i filmowiec.
Hobby: Fotografia,
interesuje się
historią, zabytkami,
piłką nożną.
Uprawia
narcciarstwo

Artur Tyczyński
(ps. Poznański)
Hobby: Fotografia,
pasjonuje się
XX-wieczną
polską kawalerią

Przemysław
Jaskółowski
ur. 31.08.1976
w Krakowie.
Absolwent AGH.
Specjalista w
dziedzinie:
Pancerze
ceramiczne w
zastosowaniach
wojskowych

Michał
Budnik
ur. 1975
w Poznaniu.
Magister Ekonomii.
Hobby: fortyfikacje,
militaria,
drogownictwo
pierwszych dwóch
dekad XX wieku

Wstęp

Idea tego albumu zrodziła się przypadkowo jako pochodna filmów, które kręciłem podczas różnych inscenizacji pierwszo-wojennych, często podczas okrągłych, setnych rocznic bitew Wielkiej Wojny. Gromadziły one sporą liczbę pasjonatów historii tego okresu. Konflikt, który po raz pierwszy od czasów wojny siedmioletniej i wojen napoleońskich objął więcej niż jeden kontynent, a żył później nieco zapomniany w cieniu II wojny światowej, jest nie mniej fascynujący i ciekawy, mimo że ograniczony został w tej książce do jednego tylko kontynentu jakim jest Europa. Nie tylko Wielka Wojna jest tutaj pokazana, ale również wydarzenia późniejsze jak Powstanie Wielkopolskie czy wojna polsko-bolszewicka, jako ciąg wydarzeń, które miały wskrzesić i obronić niepodległy byt państwa polskiego, które po 123 latach niewoli wróciło na mapę świata. Mam nadzieję, że formuła tego albumu spodoba się i stworzy w waszych umysłach żywy obraz tego konfliktu, którego konsekwencje mimo upływu wielu lat odczuwamy do dzisiaj.

Jakub Wróbel

Introduction

The idea of this album was born accidentally as a derivative during the film that I shot various scenes of the First World War, often during the round, hundredth anniversaries of the battles of the Great War. They gathered a large number of enthusiasts of the history of the first time since the Seven Years's War and Napoleonic wars, spanned more than one continent and then lived almost forgotten in the shadow of World War II, is no less fascinating and interesting despite the fact that is limited to one continent, which is Europa. Not only the Great War is shown here, but also later events, such as the Wielkopolska Uprising or the Polish-Bolshevik war, as a sequence of event that was to resurrect and defend the independent existence of the Polish state which after 123 years of captivity returned to the map of the world. I hope you will like the format of this album and create in your minds a vivid image of this conflict, the consequences of which we still feel, despite the passage of many years, to this day.

Jakub Wróbel

Kaplica i cmentarz w Ossowie. (Poniżej) Pomnik Józefa Hallera
Chapel and cemetery in Ossow. (Below) Joseph Haller 's monument

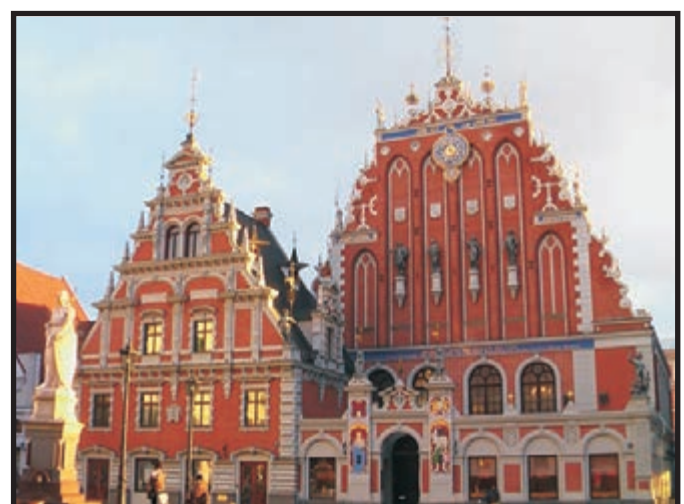

Pomnik Józefa Piłsudskiego postawiony w Nysie
w 100-lecie odzyskania niepodległości

Jozef Pilsudski's monument erected in Nysa on the
occasion of the centenary of regaining indepeny by
Poland

Dom Bractwa
Czarnogłowych
w Rydze. Miejsce
zawarcia traktatu
pokojowego
z bolszewikami
18 marca 1921

House of the Blackhead
Brotherhood in Riga.
Place of concluding
a peace treaty with the
Bolsheviks on March 18, 1921

Wydawca/Publisher	Wydawnictwo Multimedia Art. 85-133 Bydgoszcz, ul. Konopna 20/12 tel. 604687579 e-mail: multimedia.art.byd@gmail.com
Tekst/Text	Jakub Wróbel
Tłumaczenie/Translation	Jakub Wróbel
Zdjęcia/Photo	Jakub Wróbel, Artur Tyczyński, Michał Budnik Mieczysław Jaskółowski, Piotr Kyc, Marcin Brzomiński, Sławomir Wójcik, Giuda Tisato
Zdjęcia okładkowe/Cover photo	Jakub Wróbel
Opracowanie, skład/Compilation, set	Jakub Wróbel
Konsultacja merytoryczna	Przemysław Jaskółowski, Michał Budnik, Jean-Francois Catteau, Karol Langenfeld, Kamil Herdzik
Druk/Printing	
Mapy/Maps	Domena publiczna

ISBN: 978-83-967385-1-6

© Wszelkie Prawa Zastrzeżone/All Right Reserved, Bydgoszcz 2023

I wojna światowa była największym konfliktem przed II wojną. Stąd jej nazwa. Wcześniej zwana Wielką Wojną doprowadziła do przetasowań na mapie politycznej Europy. Upadek trzech wielkich mocarstw - Rosji, Niemiec, Austro-Węgier doprowadził do utworzenia niepodległego państwa polskiego po 123 latach niewoli. To jeszcze nie wystarczyło, Polska musiała jeszcze uzyskać ziemie spod zaboru pruskiego i obronić się przed najazdem wojsk bolszewickich.

World War I was greatest conflict before WWII. Hence its name. Earlier she was called Great War, led to a reshuffling of the political map of Europe. Falldown of three great empires - Russia, Germany, Austro-Hungary led to creating of independence Polish country after 123 years of enslavement. It was't enough yet, Poland had to obtain the lands of the Prussian partition and had to defend herself against invasion of Bolshevik troops.

O autorze:
Jakub Wróbel
ur. 2 września 1979
w Warszawie,
absolwent
Państwowej
Wyższej Szkoły
Filmowej,
Telewizyjnej
i Teatralnej w Łodzi.
Filmowiec, fotograf,
grafik, z zamiłowania
historyk

About author:
Jakub Wróbel
born in September 2,
1979 in Warsaw,
graduate National
School of Film,
Television and Theater
in Lodz in Poland.
Filmmaker, photographer,
graphic designer,
historian by passion

